

Notă informativă
la proiectul de Lege pentru modificarea și completarea
Legii nr. 139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe

Proiectul în cauză este elaborat întru necesitatea transpunerii unor prevederi din *Directiva 2014/26/CE din 26.02.2014 privind gestiunea colectivă a drepturilor conexe și acordarea de licențe multiteritoriale pentru drepturile asupra operelor muzicale pentru utilizare online pe piața internă*.

Totodată, transpunerea prevederilor Directivei 2014/26/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și acordarea de licențe multiteritoriale pentru drepturile asupra operelor muzicale pentru utilizare online pe piața internă este propusă Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene de a fi inclusă în proiectul Planului național de acțiuni privind implementarea Acordului de Asociere RM-UE pentru anii 2017-2019.

Drepturile de autor reprezintă temelia economică a industriei creative, stimulând inovarea, activitatea creativă, investițiile și producția. Astfel, dreptul de autor și drepturile conexe reprezintă un mijloc important pentru asigurarea recompensării activităților din sectorul creativ.

Reglementările adoptate la nivelul Uniunii Europene în domeniul dreptului de autor și al drepturilor conexe au menirea de a oferi un grad ridicat de protecție titularilor de drepturi, prin instituirea unui cadru legal care oferă posibilitatea valorificării operelor protejate de aceste drepturi.

În cursul anului 2014, Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene au adoptat Directiva nr. 2014/26/UE privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și acordarea de licențe multiteritoriale pentru drepturile asupra operelor muzicale pentru utilizare online pe piața internă, având scopul creării unui cadru legal unitar și coerent cu privire la modul de organizare, funcționare și desfășurare a activității organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe, asigurând standarde înalte de administrare, gestiune financiară, transparentă, raportare, precum și crearea cadrului de supraveghere al organizațiilor de gestiune colectivă.

Astfel, pentru protejarea intereselor titularilor dreptului de autor și drepturilor conexe, este necesară ajustarea normelor naționale referitoare la gestionarea acestor drepturi.

Utilizarea operelor protejate prin dreptul de autor și drepturile conexe necesită acordarea de licențe de către diferiți titulari ai drepturilor de autor, aceștia, având posibilitatea alegerii între gestiunea individuală sau colectivă a drepturilor deținute.

Deși un titular de drepturi poate opta pentru gestiunea individuală a acestora, totuși, statutul de membru al unei organizații de gestiune colectivă asigură respectarea dreptului de autor și a drepturilor conexe, colectarea remunerațiilor pentru valorificarea acestor drepturi, precum și repartizarea sumelor convenite fiecărui titular de drepturi.

Prin urmare, reglementarea funcționării organizațiilor de gestiune colectivă de o manieră unitară și coerentă este o condiție esențială pentru asigurarea transparenței

activității acestora și pentru responsabilizarea față de membrii lor și de titularii de drepturi.

În cadrul unui sistem de gestiune colectivă, titularii de drepturi autorizează organizațiile de gestiune colectivă să controleze utilizarea drepturilor lor, să negocieze cu potențialii utilizatori, să le acorde licențele în schimbul plății unei remunerații corespunzătoare, fixate pe baza unor condiții potrivite, să colecteze această remunerație și să o repartizeze între diferiți titulari de drepturi.

Astfel, esența funcționării oricărei organizații de gestiune colectivă constă în asigurarea legăturii între autori și utilizatorii operelor protejate, deoarece ele garantează, pe de o parte, autorilor achitarea remunerației pentru utilizarea operelor lor, iar pe de altă parte, facilitează activitatea utilizatorilor, deoarece printr-un singur acord achită remunerația datorată tuturor autorilor.

Este clar că prin sistemul de gestiune colectivă titularii de drepturi nu mai dețin decât un control indirect asupra unor aspecte ale exercitării drepturilor lor, dar dacă acest sistem funcționează corect, organizațiile de gestiune colectivă nu mai sunt doar un simplu „instrument eficace de colectare și repartizare a remunerațiilor”, dar au și sarcina de a asigura efectiv promovarea intereselor morale ale autorilor și apărarea intereselor lor patrimoniale.

Pe lângă avantajele oferite titularilor de drepturi, sistemul gestiunii colective oferă mari avantaje și utilizatorilor, care, în acest fel, pot avea ușor acces la operele de care au nevoie, de la o sursă unică și cu cheltuieli puține, dat fiind faptul că gestiunea colectivă simplifică negocierile cu utilizatorii ca și controlul utilizărilor și colectarea remunerațiilor.

Organizația de gestiune colectivă are statutul de persoană juridică și se înființează prin liberă asociere și nemijlocit de către titularii dreptului de autor și/sau ai drepturilor conexe, care fie devin membri ai acestor organizații, fie le delegă împuterniciri printr-un contract în formă scrisă.

Prin urmare, pentru a-și realiza atribuțiile sale legale și statutare, conform art. 48 alin. (5) din Legea nr. 139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe (Legea nr. 139/2010), orice organizație de gestiune colectivă trebuie să fie înregistrată la Ministerul Justiției și să fie avizată de AGEPI. În baza Legii nr. 139/2010, avizarea, monitorizarea și supravegherea activității organizațiilor de gestiune colectivă este de competența Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI).

Luând în considerație condițiile actuale din Republica Moldova, într-un număr redus de cazuri s-a renunțat la transpunerea integrală a directivei în favoarea unei transpuneri aproximative a anumitor prevederi sau au fost alese acele opțiuni de transpunere, care sunt în concordanță cu acquis-ul comunitar, și corespund cu nivelul de dezvoltare economică și socială a țării.

Astfel, pentru a asigura realizarea eficientă a principiilor protecției dreptului de autor și a drepturilor conexe, în special, în ceea ce privește gestiunea colectivă a drepturilor patrimoniale, precum și pentru a identifica o soluție de redresare a situației în domeniul gestiunii colective este necesară modificarea și completarea Legii nr. 139/2010, sub diferite aspecte.

Prin proiectul de lege în cauză s-a preconizat, în special, revizuirea sistemului de gestiune colectivă, obiectivul principal al căruia constă în colectarea și

repartizarea remunerației titularilor de drepturi, prin intermedierea relațiilor dintre aceștia și utilizatori. Au fost introduse noțiunile generale și regulile de exercitare ale gestiunii colective, condițiile și procedura de avizare a organizațiilor care vor gestiona drepturile patrimoniale ale titularilor de drepturi, drepturile membrilor organizației de gestiune colectivă sau titularilor de drepturi care nu sunt membri niciunei organizații de gestiune colectivă, prevederi referitoare la organele de conducere și statutul organizației de gestiune colectivă, precum și sancțiunile aplicabile unei organizații în cazul depistării unor iregularități în activitatea acesteia în urma controlului efectuat de către AGEPI.

Cu referire la gestiunea colectivă a dreptului de autor și/sau a drepturilor conexe, printre cele mai importante reglementări introduse conform proiectului sunt:

1. noțiunea de ”*titular de drepturi*”, care este necesară pentru determinarea semnificației clare a termenului și stabilirea caracteristicilor acestuia pentru domeniul vizat;

2. modificarea capitolului cu privire la gestiunea colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe, prin introducerea prevederilor cu privire la:

- drepturile titularilor dreptului de autor și ai drepturilor conexe, care autorizează o organizație de gestiune colectivă printr-un acord în formă scrisă, pentru fiecare drept, categorie de drepturi sau tip de opere și de alte obiecte protejate, precum și drepturile titularilor de drepturi care nu sunt membri niciunei organizații de gestiune colectivă, dar au o legătură juridică directă cu aceasta, prin lege sau alt tip de contract decât cel de gestiune. Aceste prevederi vin să sublinieze faptul că organizația de gestiune colectivă îi reprezintă pe titularii de drepturi, își exercită atribuțiile în numele acestora, precum și își desfășoară activitatea în vederea satisfacerii drepturilor lor, iar contractul/legătura juridică dintre organizație și titular, presupune drepturi pentru fiecare dintre părțile semnatare. De asemenea, s-a stipulat prin norme juridice concrete faptul că doar titularul dreptului poate decide asupra gestionării drepturilor sale patrimoniale fie individual, fie prin intermediul sistemului de gestiune colectivă. Mai mult decât atât, acesta având oricând dreptul să revoce autorizația acordată unei organizații de gestiune colectivă și să opteze pentru gestiunea individuală a drepturilor sale, cu excepția gestiunii colective obligatorii.

- regulile în baza cărora se exercită gestiunea colectivă. Astfel, în conformitate cu aceste reguli, remunerațiile colectate de organizația de gestiune colectivă nu sunt și nu pot fi asimilate veniturilor acestora. Mai mult decât atât, toate beneficiile obținute de organizație din plasamente bancare sau alte activități urmează să fie repartizate între titularii de drepturi membri ai acesteia sau care nu sunt membri dar au o legătură juridică directă cu aceasta printr-un contract în formă scrisă, altul decât cel de gestiune. Totodată, sumele colectate de o organizație de gestiune colectivă se repartizează individual titularilor de drepturi, proporțional cu utilizarea reală a repertoriului fiecăruia. În plus, reieșind din situația actuală când unele OGC-uri își rețin în calitate de comision de administrare până la 50% din remunerațiile colectate de la utilizatori, a fost introdus și cuantumul maxim al reținerilor, în mărime de 20% pentru acoperirea cheltuielilor ocazionate de colectarea remunerațiilor și 10% pentru acoperirea cheltuielilor ocazionate cu repartizarea și plata remunerațiilor. O novație în acest sens, este și faptul că comisioanele de gestiune să fie oprite de către organizații doar în momentul efectuării plății sumelor către titularii de drepturi, pe

când în prezent organizațiile de gestiune colectivă își rețin cheltuielile aferente gestionării drepturilor (comisioanele de administrare) la momentul repartizării remunerațiilor acumulate. Astfel, organizațiile de gestiune colectivă vor fi motivate să plătească în cel mai scurt timp posibil remunerațiile acumulate pentru a-și putea acoperi costurile de gestiune. De asemenea, s-a stabilit cu titlu obligatoriu, ca fiecare organizație de gestiune colectivă să repartizeze remunerația colectată în termen de 6 luni de la sfârșitul anului calendaristic în care au fost colectate remunerațiile, iar plata acesteia către titularii de drepturi să fie efectuată în termen de 30 zile de la repartizare, or acest lucru va obliga fiecare organizație să efectueze toate aceste operațiuni în termene cât mai restrânse, iar titularii de drepturi să poată beneficia de sumele de bani ce li se cuvin. Fiecare regulă introdusă are scopul de a atribui gestiunii colective un caracter stabil, iar activitatea propriu-zisă să fie reglementată strict de lege, pentru a nu crea posibilități de acțiune contrare regulilor prestabilite. În acest mod se încearcă a preîntâmpina și neconformitățile care pot fi admise în activitatea organizațiilor de gestiune colectivă.

-interzicerea organizațiilor de gestiune colectivă să desfășoare activitate comercială sau să valorifice operele și obiectele drepturilor conexe care i-au fost încredințate în gestiune. Aceste prevederi asigură respectarea drepturilor încredințate în gestiune organizațiilor de către titularii de drepturi, fiind percepute drept garanție a activității organizației, desfășurate doar pentru realizarea intereselor titularilor.

- condițiile privind avizarea organizațiilor de gestiune colectivă, potrivit cărora organizațiile de gestiune colectivă se înființează și funcționează în temeiul reglementărilor privind asociațiile fără scop lucrativ, cu avizul de constituire și funcționare temporară sau cu avizul de funcționare eliberate în baza deciziei AGEPI (art. 50). Astfel, au fost incluse aspecte noi în domeniu, precum avizul de constituire și funcționare, acordat pentru un termen de 3 ani pentru organizațiile de gestiune colectivă noi create și care îndeplinesc condițiile specificate în articolul 50, și avizul de funcționare acordat organizațiilor de gestiune colectivă, după expirarea termenului de 3 ani, dacă vor îndeplini cumulativ condițiile stipulate la art. 50 alin. (5). Menționăm că condițiile de avizare a organizațiilor de gestiune colectivă, precum și acordarea acestora a avizelor de constituire și funcționare/de funcționare au menirea să sporească gradul de eficiență a activității organizațiilor, dar și să acorde AGEPI posibilitatea de a acționa în corespundere cu situațiile care vor surveni pe parcursul activității organizațiilor existente. Mai mult ca atât, se va spori interesul organizațiilor de gestiune colectivă de a desfășura activitatea sa bazată pe respectarea principiilor de transparență, responsabilitate și bună guvernare, or odată cu primirea avizului de constituire și funcționare temporară acestea vor fi obligate să demonstreze atât titularilor de drepturi, cât și AGEPI capacitatea lor de a gestiona, pe principii colective, drepturile patrimoniale încredințate în gestiune de către titularii de drepturi.

-conceptul de *colector unic*, care va fi organizația de gestiune colectivă desemnată pe baza reprezentativității, prin Decizia AGEPI (art. 51). Ulterior, acesta având dreptul de a încheia cu toate organizațiile de gestiune colectivă un acord prin care se stabilesc criteriile de repartizare a remunerațiilor. Colectorul unic este creat cu scopul optimizării interacțiunii dintre utilizatorii obiectelor dreptului de autor și/sau a drepturilor conexe și titularii de drepturi sau organizațiile de gestiune

colectivă similare din străinătate, în calitate de beneficiari ai remunerațiilor corespunzătoare. Odată cu crearea unui colector unic, agenții economici vor interacționa cu o singură organizație și vor semna un singur contract, colectorul unic fiind cel care va semna contractele de licență din numele organizațiilor de gestiune colectivă beneficiare, acumularea și distribuirea sumelor între acestea etc.

- obligațiile organizațiilor de gestiune colectivă, în special cele referitoare la asigurarea transparenței activităților lor, având obligația de a publica pe pagina proprie de Internet informații actualizate referitoare la statutul și regulamentele interne, rapoartele anuale de transparență, lista membrilor, lista acordurilor de reprezentare încheiate cu alte organizații de gestiune colectivă și alte date importante prevăzute la art. 51² alin. (2). Aceste prevederi tind să excludă situațiile în care titularul de drepturi/utilizatorul nu are acces la informațiile privind activitatea organizației de gestiune colectivă, pagina web constituind mijlocul cel mai eficient de informare a beneficiarilor despre activitatea desfășurată.

- informațiile care se includ în statutul organizațiilor de gestiune colectivă (art. 51¹). Includerea acestor prevederi este condiționată de existența în prezent, în statutele organizațiilor legal avizate, a unor norme care diferă de la o organizație la alta, iar eventualele modificări aprobate la statut, sunt aduse la cunoștința AGEPI cu întârziere. Astfel, proiectul legii include o prevedere prin care, orice propunere de modificare sau completare a statutului se supune avizării AGEPI, cu două luni înainte de adunarea generală a organizației de gestiune colectivă în cadrul căreia modificarea urmează să fie aprobată. Reieșind din atribuțiile organizației de gestiune colectivă, statutul acesteia are și un conținut specific, mai amplu de cel al unei asociații obștești.

- conținutul raportului anual de transparență. Reieșind din considerentul că în prezent fiecare organizație de gestiune colectivă întocmește raportul anual (darea de seamă) și include în conținutul acestuia informații incomplete, iar legea actuală nu prevede obligații în acest sens, s-a propus introducerea prevederilor referitoare la informațiile ce trebuie incluse în raportul anual de transparență, cum ar fi: bilanțul contabil, contul de venituri și cheltuieli, situația fluxurilor de trezorerie, informații privind sumele totale plătite directorului general, membrilor consiliului de administrare, sumele reținute în scopuri sociale, culturale și educaționale, informații privind remunerațiile colectate, repartizate și plătite titularilor de drepturi, informații financiare privind comisionul reținut titularilor de drepturi etc. Mai mult decât atât, este prevăzută obligația organizației de gestiune colectivă de a publica raportul anual de transparență pe pagina sa proprie de internet, unde rămâne la dispoziția publicului minim 5 ani.

- stabilirea reglementărilor privind controlul funcționării organizațiilor de gestiune colectivă (art. 51⁷), precum și prevederile privind încălcarea de către organizațiile de gestiune colectivă a prevederilor legii privind dreptul de autor și drepturile conexe (art. 51⁸). În acest context, precum și în scopul conștientizării organizațiilor de gestiune colectivă de a avea o activitate bazată pe principii de transparență, responsabilitate și bună guvernare vizavi de titularii de drepturi, propunem ca în cazul în care acestea încalcă obligațiile stipulate la art. 51⁸ alin. (2), AGEPI să poată decide retragerea temporară a avizului acordat în conformitate cu prevederile art. 50 din proiect. Retragera temporară a avizului are ca efect

suspendarea activității organizației de gestiune colectivă pînă la schimbarea, de către adunarea generală, a administratorului general și a membrilor consiliului de administrare. Aceste prevederi sunt generate de faptul că în prezent titularii de drepturi sunt prejudiciați de administrarea defectuoasă a organizațiilor de gestiune colectivă, or aceste administrații nu îndeplinesc principala obligație atribuită de lege: plata remunerațiilor de autor către titularii de drepturi.

Adoptarea legii în cauză va crea un mecanism eficient de funcționare a sistemului dreptului de autor și drepturilor conexe, precum și un cadru normativ accesibil de asigurare a protecției drepturilor atât ale titularilor, cât și ale beneficiarilor în procesul de valorificare a obiectelor dreptului de autor și/sau a drepturilor conexe.

Ținând cont de faptul că proiectul nominalizat are scopul de a asigura corespunderea normelor cadrului juridic în domeniul de referință, precizăm că aplicarea reglementărilor propuse nu necesită careva cheltuieli suplimentare din partea statului.

În temeiul celor expuse, reieșind din necesitatea completării Legii nr. 139/2010 cu norme indispensabile aplicării sistemului de gestiune colectivă pe teritoriul țării noastre, precum și în vederea perfecționării și ajustării actului normativ menționat considerăm necesară promovarea proiectului în cauză.

Octavian APOSTOL,
Director General al Agenției de Stat
pentru Proprietatea Intelectuală